

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

О.Б. Жильцов

“ ” 2015р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**НАРИСНА ГЕОМЕТРІЯ,
ТЕОРІЯ ТІНЕЙ ТА ПЕРСПЕКТИВА**

(2 курс)

Галузь знань 0202 «Мистецтво»

Напрям підготовки 6.020207 «Дизайн»

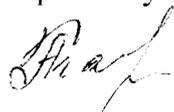
Освітній рівень – перший (бакалаврський)

Інститут мистецтв

2015 – 2016 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи

А. О. Таранник

Робоча програма навчальної дисципліни **Нарисна геометрія, теорія тіней та перспектива** для студентів галузі знань 0202 «Мистецтво», напряму підготовки 6.020207 «Дизайн».

Розробник: Шпортко Валерій Іванович, старший викладач кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв

Протокол від «03» вересня 2015 року № 1

Завідувач кафедри

Ю.В. Романенкова

(підпис)

© _____, 2015 рік

© _____, 2016 рік

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Структура програми навчальної дисципліни	
1.Опис навчальної дисципліни	6
2.Тематичний план	8
3.Програма навчальної дисципліни:	
Модуль III. Теорія тіней.	8
4.Навчально-методична картка дисципліни	11
5.Картки контролю самостійної роботи студента	12
6.Методи навчання	12
7.Система контролю успішності студентів	13
8.Розподіл балів, які отримують студенти	15
9.Методичне забезпечення	15
10.Рекомендована література	16

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча програма навчальної дисципліни «Нарисна геометрія, теорія тіней та перспектива» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено для студентів спеціальності «Дизайн».

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання для освітнього рівня першого (бакалаврського).

Метою навчальної дисципліни є засвоєння студентами теоретичних положень методів побудови різних видів графічних зображень просторових форм на площині, а також – основних положень способів розв’язання задач на визначення їх положення, розмірів та геометричних властивостей за наданими зображеннями.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до профілю програми бакалавра формуються *загальні та фахові компетентності*.

Фахові компетентності базові (організаційна, мистецтвознавча) та спеціальні (проектно-творча і технологічна), а саме:

- здатність використовувати у практичній діяльності досвід світової та вітчизняної шкіл Образотворчого мистецтва й мистецтвознавства, методів та авторських прийомів провідних художників;

- володіння навичками візуального сприйняття і створення абстрактних композицій та відтворення двовимірних і тривимірних об’єктів.

Результати навчання (знання та практичні навички та вміння).

Знання:

термінології, основних правил і прийомів побудови тіней від природнього та штучного джерела світла.

Практичні навички й вміння:

уміє створювати зображення за законами лінійної та повітряної перспективи;

уміє використовувати в практичній роботі закони побудови тіней (власних і падаючих), як одного із засобів формоутворення та художньої виразності зображення.

Програмні результати навчання.

Здатність до застосування програмного матеріалу «теорії тіней» в практичній роботі над творчим завданням.

Готовність до фахової діяльності в галузі графічного Образотворчого мистецтва.

Мисленнєва активність, творчий підхід у вирішенні нестандартних завдань.

Контроль успішності студентів здійснюється в ході перевірки практичних завдань, модульних робіт, перевірки самостійних робіт, заліку, екзаменів. Таблиця максимальних рейтингових балів за видами діяльності студента додається (п.8).

Структура програми навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни

Обсяг, найменування показників	Галузь знань , напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>3 кредитів.</i> Модулів: <i>1 модулі.</i> Загальна кількість годин: <i>108 год.</i> Тижневих годин: <i>2 год.</i>	Галузь знань: <i>0202 Мистецтво</i> Напрямок підготовки: <i>6.020207 Дизайн</i> Освітньо-кваліфікаційний рівень: <i>перший (бакалаврський)</i>	Нормативна. Рік підготовки: <i>2</i> Семестри: <i>3</i> Аудиторні заняття: лекцій: <i>12 год.</i> практичних занять: <i>16 год.</i> Модульний контроль: <i>4 год.</i> Самостійна робота: <i>40 год.</i> Семестровий контроль: <i>36 год.</i> Екзамен.

2. Тематичний план
2.3 Модуль III. Теорія тіней
2 курс 3 семестр

№	Назва теми	Кількість годин						
		Разом	Аудиторні	Лекції	Практичні заняття	Модульний контроль	Семестровий контроль	Самостійна робота
ЗМ IV. Тіні в перспективі								
1	Тема 1. Тіні в перспективі, загальні положення. Градація світлотіні. Умови освітлення.	14	2	2				6
2	Тема 2. Тіні від точки, прямої, пласкої фігури, геометричного тіла.	12	6	2	4			6
3	Тема 3. Побудова тіней при штучному освітленні.	14	6	2	4			8
4	Тема 4. Побудова тіней при природному освітленні	12	4	2	2			8
5	Тема 5. Побудова відображень від дзеркальної поверхні	12	6	2	4			6
6	Тема 6. Аналіз картин художників	10	4	2	2			6
7	Тема 7. Модульна робота №4	4				4		
Разом		108	28	12	16	4	36	40

3. Програма навчальної дисципліни

3.3. Модуль III. Теорія тіней 2 курс 3 семестр

Змістовний модуль IV. Тіні в перспективі

Тема 1. Тіні в перспективі. Загальні положення. Градація світлотіні.

Умови освітлення.

Лекція – 2 год.

Самостійна робота-6 год.

Тіні в перспективі. Загальні положення . Умови освітлення: центральне (штучне) та паралельне (природне), напрям освітлення. Градація тіней: падаюча та власна тінь, тінь, півтінь рефлекс.

Тема 2. Тіні від точки, прямої, пласкої фігури, геометричного тіла

Лекція – 2 год.

Прийоми виконання тіней від точки, прямої, пласкої фігури, геометричного тіла.

Практичне заняття – 4 год.

Вправи на побудову тіней від точки, прямої, пласкої фігури, геометричного тіла.

Тема 3. Побудова тіней при штучному освітленні

Лекція – 2 год.

Прийоми побудови тіні від предметів при штучному освітленні з різним розташуванням джерела світла. Способи побудови падаючої тіні: спосіб сліду променя, спосіб дотичних і січних площин, спосіб зворотних променів.

Практичне заняття – 4 год.

Вправи на побудову власних та падаючих тіней від предметів при штучному освітленні.

Самостійна робота – 8 год.

Вправи на побудову тіней від предметів в інтер'єрі при штучному освітленні.

Література: основна 1,6,7,8.

Тема 4. Побудова тіней при природному освітленні

Лекція – 2 год.

Практичне заняття – 2 год.

Вправи на побудову тіней від предметів при природному освітленні при заданому напрямі світлових променів.

Самостійна робота – 85 год.

Вправи на побудову тіней від предметів при природному освітленні при різних напрямках освітлення.

Література: основна 1,6,7,8.

Тема 5. Побудова відображень від дзеркальної поверхні

Лекція – 2 год.

Побудова відображень предметів у дзеркальних поверхнях. Загальні положення. Прийоми побудови відображень предметів у дзеркальні поверхні води та у пласкому дзеркалі.

Практичне заняття – 4 год.

Вправи на побудову відображень предметів від поверхні води та перспективи предмета у пласкому дзеркалі.

Самостійна робота – 6 год.

Вправи на побудову перспективи інтер'єра, в якому розміщується дзеркало. Побудова відображення в дзеркалі предмета, що знаходиться в інтер'єрі.

Література: основна 1,6,7,8.

Тема 6. Аналіз картин художників

Лекція – 2 год.

Прийоми аналізу елементів картини: положення лінії горизонту, відстані глядача до картини, кута зору. Прийоми аналізу побудови рисунків виконаних з натури. Прийоми аналізу побудови перспективних зображень в картинах художників.

Практичне заняття – 2 год.

Вправи на аналіз перспективних зображень.

Самостійна робота – 6 год.

Вправи на аналіз побудови перспективних зображень в картинах художників.

Література: основна 1,6,7,8.

Тема 7. Модульна робота № 4

Модульна контрольна – 4 год.

Завдання: побудувати тіні перспективних зображень предметів в інтер'єрі.

4. Навчально-методична картка дисципліни «Нарисна геометрія, теорія тіней та перспектива»

3 сем. – разом: 72 год., з них: лекцій – 4 год., практичні заняття – 10 год., самостійна робота – 20 год., МКР – 2 год.

Тиждень	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Модулі	Змістовний модуль IV							
Назва модуля	Теорія тіней							
Кількість балів за модуль	146 балів							
Теми лекцій	Тема 1. Тіні в перспективі. Загальні положення. 2 год.	Тема 2. Тіні від точки, прямої, пласкої фігури, геометричного тіла. 2 год.	Тема 3. Побудова тіней при штучному освітленні. 2 год.	Тема 4. Побудова тіней при природному освітленні. 2 год.	Тема 5. Побудова відображення від дзеркальної поверхні. 2 год.	Тема 6. Аналіз картини художників. 2 год.		
Години. Бали	12 годин – 3 бали							
Практичні заняття	1-2. Вправи на побудову тіней від точки, прямої, пласкої фігури, геометричного тіла. (4 год. – 2 бал, 20 балів за практичну роботу).		3-4. Вправи на побудову тіней від предметів при штучному освітленні (4 год. – 2 бал, 20 балів за практичну роботу).	5. Вправи на побудову тіней при природному освітленні (2 год. – 1 бал, 10 балів за практичну роботу).	6-7. Вправи на побудову відображень предметів від поверхні води та перспектива предметів у пласкому дзеркалі (4 год. – 2 бал, 20 балів за практичну роботу).		8. Вправи на аналіз перспективних зображень в картинах художників (2 год. – 1 бал, 10 балів за практичну роботу).	
Години. Бали	16 годин – 8 балів							
Самостійна робота	40 годин – 30 балів							
Види поточного контролю	МКР – 25 балів							
Підсумковий рейтинговий бал	146 балів (коефіцієнт успішності: $146 \div 100 = 1,46$)							

6. Картки контролю самостійної роботи студента

6.3 Модуль III. Теорія тіней

№	Теми самостійних робіт	Максимальний бал	Форма виконання завдання	Форма контролю	Термін здачі (тиждень)
1.	Вправи на побудову тіней в ортогональних та аксонометричних проєкціях	5	Графічні вправи	Семестровий контроль	III
2.	Вправи на побудову тіней геометричних тіл	5	Графічні вправи	Семестровий контроль	IV
3.	Вправи на побудову тіней від предметів в інтер'єрі при штучному освітленні	5	Графічні вправи	Семестровий контроль	V
4.	Вправи на побудову тіней від предметів в інтер'єрі при природному освітленні	5	Графічні вправи	Семестровий контроль	VI
5.	Вправи на побудову перспективи інтер'єра, в якому знаходиться дзеркало	5	Графічні вправи	Семестровий контроль	VII
6.	Вправи на аналіз побудови перспективних зображень в картинах художників	5	Усна відповідь	Семестровий контроль	VIII

7. Методи навчання

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

1. Методи проблемного викладання зі створенням ситуацій пізнавальної новизни та практичної зацікавленості.
2. Методи ілюстративно-пояснювальні з використанням широкого ряду наочних посібників (демонстраційних моделей, плакатів, схем, карток-

завдань, тестів, технічних засобів навчання, демонстрації прийомів побудови графічних завдань).

3. Практична робота студентів (самостійна або під керівництвом викладача) з читання (аналіз, синтез, обґрунтування) графічних зображень або їх побудови (графічні вправи, графічні комплексні роботи).
4. Методи мотивації зі створенням ситуації успіху в навчанні та подальшій професійній діяльності.

8. Система контролю успішності студентів

Контроль успішності студентів здійснюється під час поточного контролю відповідно до навчально-методичної картки дисципліни (п.4).

Види та методи контролю: перевірка вправ під час аудиторних практичних занять, перевірка модульних робіт, оцінка рівня виконання самостійних робіт та ІНДЗ, ПМК, екзамен.

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного модульного контролю

№	Вид діяльності	Модуль 3 «Теорія тіней»		
		Кількість балів	Оди ниць	Всього
1	Відвідування лекцій	1	6	3
2	Відвідування практичних занять	1	8	8
3	Робота на практичних заняттях	10	8	80
4	Модульні роботи	25	1	25
5	Самостійна робота	5	6	30
Підсумковий рейтинговий бал		146		

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100 балів	Відмінно Відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре Достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре В цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно Посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Мінімально можливий (допустимий) рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

9. Розподіл балів, які отримують студенти

2 курс 3 семестр, екзамен

Поточний контроль та самостійна робота									Кількість балів без урахування коефіцієнту	Коефіцієнт	Кількість балів з урахуванням коефіцієнта
ЗМ IV											
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	МКР			
3	2	16	16	16	16	16	16	25	146	1,46	100

10. Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма дисципліни.
2. Навчальні посібники.
3. Опорні конспекти лекцій
4. Комплекти наочних посібників та демонстраційних матеріалів (навчальні плакати, схеми, демонстраційні моделі).
5. Збірка тестових завдань для тематичного (модульного) контролю навчальних досягнень студентів.
6. Засоби підсумкового контролю: комплект друкованих видань (збірка графічних завдань та дидактичних матеріалів).

11. Рекомендована література

Основна:

1. Виноградова Г.В. Тени. Правила построения. Методическое пособие / Г.В. Виноградова, Е.А. Гаврилюк, С.С. Богомоллова – РТП АмГУ, 1998. – 54с.
2. Гаврилюк Е.А. Начертательная геометрия. Практикум. – ПКІ «Зея», 2005. – 88с.
3. Герасимов В.А. Начертательная геометрия. Учебное пособие. – Брянск, БГТУ, 2008. – 128с.:Ил. 152.
4. Гордон В.О. Курс начертательной геометрии / В.О. Гордон, М.А. Семенцов-Огиевский. – М.: Высшая школа, 2009. – 272 с.
5. Иванов Г.С. Начертательная геометрия / Г.С. Иванов. – М.: Машиностроение, 1995. – 223с.
6. Кононова О.К. Перспектива. Методическое указание. – Томск, ТПУ, 2000.
7. Кононова О.К. Тени в перспективе. Методическое указание. – Томск, ТПУ, 2000.
8. Макарова М.Н. Перспектива – М.: Академический проект, 2002. – 475с.
9. Макаров В.І. Інженерна та комп'ютерна графіка. Навчально-методичний комплекс / В.І. Макаров, В.Г. Шевченко, М.Г. Макаренко та ін. – К.: Книжкове видавництво НАУ, 2005. – 128с.
10. Михайленко В.Є. Нарисна геометрія / В.Є. Михайленко, М.Ф. Євстідеев, О.В. Кащенко, С.М. Кащенко, С.М. Ковальов. – К.: Вища школа, 1993. – 271 с.
11. Петрова В.В. Тени в перспективе. Учебно-методическое пособие / В.В. Петрова, Т.А. Буткова – Тольятти: ТГУ, 2011. – 54с.: ил.
12. Сидоренко В.М. Інженерна та комп'ютерна графіка. Навчальний посібник/ В.М. Сидоренко. – К.: КНЕУ, 2007. – 336 с.
13. Хаскин А.М. Черчение. Учебник для техникумов / А.М. Хаскин – К.: Вища школа, 1985 – 447с.

Додаткова:

1. Виноградова Г.В. Индивидуальные задания по начертательной геометрии / Г.В. Виноградова, А.С. Молчанов, А.В. Станичук, Е.А. Гаврилюк – РТП АмГУ, 2004. – 54с.
2. Доржиев Ц.Ц. Перспектива и техническое рисование. Методические указания / Ц.Ц. Доржиев, Ф.К. Чистяков – Улан-Удэ, ВСГТУ, 2007. – 53с.
3. Кириченко М.А. Основи образотворчої грамати / М.А. Кириченко, І.М. Кириченко – К.: Вища школа, 2002. – 190с.